

Aandachtsgebied: Dienstverlening
Team Financiën, control en administratie
Behandelaar: J. Lambooi
Telefoonnummer:

Voorstelnr. 3725
Barneveld, 27 september 2024
Portefeuillehouder: W. Oosterwijk

Onderwerp: Gesprek Belastingen, leges & heffingen

Gevraagde beslissing:

In te stemmen met:

1. Het toezenden van bijgevoegd plan van aanpak (bijlage 1) naar de raad;
2. het toezenden van bijgevoegde openbare raadsmemo (bijlage 2) naar de raad;
3. het toezenden van bijgevoegde presentatie (bijlage 3) voor de commissie Bestuur van 08 oktober 2024 naar de raad.

1. Inleiding

In de memo aan de auditcommissie dd. 18 juni 2024 met als onderwerp “aanbevelingen Rekenkamerrapport heffingen en leges” wordt de behoefte van de raad aangegeven om te spreken over:

1. De gemeentelijke belastingen (en als onderdeel daarvan de Nota Lokaal Belastinggebied Barneveld);
2. waarover de raad wel/geen leges wil heffen;
3. inzicht hebben in de uitgangspunten die gehanteerd worden bij belastingen;
4. keuzemogelijkheden qua o.a. kostendekkingspercentage.

Om invulling te geven aan deze behoefte volgt op 8 oktober 2024 in de commissievergadering Bestuur een nadere toelichting (presentatie) om te spreken over bovenstaand genoemde punten. De inhoud van deze toelichting vindt u in bijlage 3.

2. Argumenten

1. Opvolging van de aanbevelingen vanuit de rekenkamer.
2. Informatiepositie van raadsleden optimaliseren.
3. Invulling geven aan de behoefte van de raad om het gesprek over bovenstaand te voeren.

3. Bijlagen

- Bijlage 1 Plan van Aanpak
- Bijlage 2 Memo
- Bijlage 3 Presentatie

gemeente
Barneveld

Raadsmemo Leges en Heffingen

Datum: 24-09-2024

Onderwerp: Plan van aanpak Rekenkameronderzoek Leges & Heffingen

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder W. Oosterwijk

Toelichting

De rekenkamer heeft een onderzoek uitgevoerd naar de heffingen en leges binnen de gemeente Barneveld. Naar aanleiding van het rapport heeft het college toegezegd een plan van aanpak op te stellen waaruit blijkt hoe de vier aanbevelingen van de rekenkamer worden opgevolgd. In deze memo treft u per aanbeveling een update.

Aanbeveling 1 - *Voer in de raad het debat over de inhoud van de nota gemeentelijke belastingen, en bepaal de diensten waarover de raad wel/geen leges wil heffen. Vraag hiervoor het college om een voorzet te doen vooractualisatie van de nota gemeentelijke belastingen, waarin helder gemaakt is welke uitgangspunten gehanteerd worden bij de heffing van belastingen, waarom dat zo is en welke keuzes er te maken zijn. De rekenkamer adviseert om de geactualiseerde nota gemeentelijke belastingen elke vier jaar te herijken.*

In februari 2024 is er een raadsinformatiebijeenkomst gehouden over belastingen (leges, heffingen, belastingen). Aan de raad is toegelicht welke uitgangspunten worden gehanteerd en welke keuzes er te maken zijn. Daarnaast is gesproken over de “onbenutte” belastingcapaciteit (mogelijkheden die we tot dusver niet benutten).

De nota Lokaal Belastinggebied Barneveld is, volgens planning, eveneens herzien. De nota is op 28 mei 2024 door het college vastgesteld (B-4.4 op LIS van 3 juli). Tevens zal de nota op 13 november ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd.

Op 8 oktober 2024 wordt er in de commissievergadering een nadere toelichting gegeven met betrekking tot de uitgangspunten als genoemd in de nota en daarnaast in het algemeen over belastingen, leges en heffingen.

Aanbeveling 2 - Beschrijf het werkproces van het opstellen van belastingverordeningen, het bepalen van de tarieven en de kostendekkingsberekeningen. Leg hierbij vast welke functionaris welke rol hierin heeft. Leg de coördinatie en eindverantwoordelijkheid bij de heffingsambtenaar

In de verantwoordelijke teams (Finance & Control en Belastingen) zijn afspraken gemaakt over de rol en taakverdeling aangaande dit thema. In het proces Programmabegroting 2025 zal gewerkt worden aan de hand van deze rol en taakverdeling.

Aanbeveling 3 - Herzie de opzet van de paragraaf lokale heffingen in de begroting en jaarrekening en zorg dat deze voldoet aan de eisen van het BBV.

De paragraaf lokale heffingen wordt in de nieuwe begroting conform BBV opgesteld. De jaarrekening over jaar 2024 zal eveneens conform BBV worden opgesteld.

Aanbeveling 4 - Stel jaarlijks een voorstel voor de raad op met de tarieven voor de relevante heffingen. Maak hierbij niet uitsluitend gebruik van een indexatie van de bestaande tarieven. Controleer minimaal eens in de vier jaar het kostendekkingspercentage.

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 14 februari 2024 is gesproken over het kostendekkingspercentage, indexatie en het toepassen van overhead op de tarieven. De relevante heffingen en het kostendekkingspercentage daarvan zijn onderdeel van het begrotingsproces. Dit onderwerp, en een toelichting daarop, staat tevens geagendeerd voor de commissievergadering van 8 oktober 2024.

Kadernota, programmabegroting & nota belastingen

In de kadernota 2025 is een aantal scenario's opgenomen. Een cluster daarvan heeft betrekking op belastingen. Zo wordt onder andere het verhogen van de OZB specifiek benoemd. Daarnaast is, als gevolg van de conclusies van de rekenkamer, in de kadernota opgenomen om de kostendekkendheid van betreffende belastingen te herzien. Dit als onderdeel van het taakstellende Basispakket Plus.

Na de vaststelling van de programmabegroting worden eventuele wijzigingen aangepast in de betreffende verordeningen.

Memo

Datum:
27 september 2024

Onderwerp: Gesprek over belastingen, heffingen en leges

Ter attentie van: Raad

Afzender: W. Oosterwijk

Aanleiding

In de memo aan de auditcommissie dd. 18 juni 2024 met als onderwerp “aanbevelingen Rekenkamerrapport heffingen en leges” wordt de behoefte van de raad aangegeven om te spreken over:

1. De gemeentelijke belastingen;
2. waarover de raad wel/geen leges wil heffen;
3. inzicht hebben in de uitgangspunten die gehanteerd worden bij belastingen;
4. keuzemogelijkheden qua o.a. kostendekkingspercentage.

Dit n.a.v. raadsbesluit 13 december 2023.

Nota lokaal Belastinggebied Barneveld

In de memo wordt een koppeling gelegd met de nota Lokaal Belastinggebied Barneveld (nota Belastingen). Deze nota Belastingen wordt voor de raadsvergadering in november aan u voorgelegd. De aard van deze nota is echter vooral technisch van aard en kan hoogstens enigszins gekoppeld worden aan de uitgangspunten onder punt 3 hierboven genoemd. Voor de overige punten is andere informatie nodig om tot een gesprek te komen.

Informatieavond

Op 14 februari 2024 heeft een informatieavond plaatsgevonden over belastingen, heffingen en leges waarin inzicht is gegeven in de mogelijkheden en de effecten van verschillende soorten van maatregelen. Daarbij is onder andere gesproken over de zogenoemde onbenutte belastingcapaciteit en tevens over het overheadpercentage. Een meer richtinggevend vervolgesprek over de wenselijkheid van de diverse mogelijke maatregelen op het gebied van belastingen en leges past binnen de behoefte van de raad, zoals verwoord in de memo van 18 juni 2024 en hierboven samengevat weergegeven.

Vervolg

Voorstel is om op 08 oktober 2024 een richtinggevende discussie met de raad te voeren (openbaar) over welke belastingen, heffingen en leges er worden geheven. Over de kostendekkendheid en transparantie van de leges en heffingen en over de toerekening van overheadkosten. Dit aan de hand van een presentatie over dit onderwerp. Uiteraard verdisconteren we hierin de reeds genomen besluiten over belastingen, heffingen en leges in de Kadernota 2025-2028. De effecten van deze discussie kunnen eventueel nog ingebracht worden bij de bespreking van de Programmabegroting 2025, maar zullen naar verwachting vooral betrekking hebben op de jaren na 2025.

Commissie Bestuur Belastingen

08 oktober 2024

Programma

- **De nota Lokaal Belastinggebied Barneveld (nota Belastingen)**
 - Huidige belastingen
 - Onbenutte belastingen
- **De opbouw van tarieven**
 - Kostendekkendheid (KDH)
 - Toerekening van de overhead
- **Ontwikkelingen per tarief**
 - Knoppen om aan te draaien

De nota Lokaal Belastinggebied Barneveld (nota Belastingen)

1. Huidige belastingen

Belastingen die momenteel worden geheven:

1. De onroerende zaakbelastingen van eigenaren van woningen;
2. De onroerende zaakbelastingen van eigenaren en gebruikers van de niet-woningen;
3. De hondenbelasting;
4. De forensenbelasting;
5. De toeristenbelasting;
6. De parkeerbelastingen;
7. De reclamebelasting.

(Bestemmings-)heffingen die momenteel worden geheven:

1. De rioolheffing;
2. De afvalstoffenheffing;
3. De BIZ-heffing.

Rechten die momenteel worden geheven:

1. (Gebruiks)rechten: lijkbezorgingsrechten, marktgelden;
2. (Genots)rechten: leges.

2. Onbenutte belastingen

Belastingen en rechten die niet geheven worden:

1. Belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (woon en bedrijfsboten);
2. Baatbelasting;
3. Precariobelasting;
4. Vermakelijkheidsretributie.

Daarnaast bestaan de volgende mogelijkheden:

1. Huwelijksvoltrekking of registratie in bijzonder huis;
2. Abonnementsvorm voor verstekken van gegevens en bestuursstukken;
3. Informatie uit registers;
4. Gemeentegarantie;
5. Leegstandswet;
6. Organiseren evenement.

De opbouw van tarieven

1. Kostendekkendheid als uitgangspunt

1. Totaal van kosten toe te rekenen aan een product, uitgedrukt in een percentage;
2. Er is geen ondergrens, wel een bovengrens: niet meer dan 100%;
3. Wordt gebruikt bij heffingen en leges, niet bij belastingen;
4. De raad bepaald het “streefpercentage”.

2. Toerekening van de overhead

1. Wat is overhead;
2. Welke kosten vallen onder overhead;
3. Wat schrijft de BBV voor (financiële verordening);
4. Meer overhead toerekenen aan producten betekent dekking voor concernlasten (ruimte in begroting);

Ontwikkelingen per tarief

Knoppen om aan te draaien

- In bijgevoegde tabel wordt weergegeven wat de invloed is op het tarief bij het toepassen van een hoger percentage overhead (huidig is 50%).
- In bijgevoegde tabel wordt eveneens weergegeven wat de invloed is op het tarief bij een hoger streefpercentage kostendeckendheid (2024 is huidig).
- Genoemde tariefontwikkeling is puur indicatief en bedoeld om een beeld te schetsen van de mogelijke tariefontwikkeling bij het aanpassen van overhead en KDH, basis is de begroting 2024.
- De tariefontwikkeling is zonder de inflatiecorrectie van gemiddeld 2% tot 4%.
- Er wordt per jaar 1 vast overheadpercentage toegepast op alle belastingen.
- Het streefpercentage KDH kan per belasting worden vastgesteld.
- Bij OZB, honden-, toeristen- en forensenbelasting is er geen sprake van overhead en KDH.

2024	Overhead	KDH	Tariefontwikkeling
Afvalstoffenheffing:	50%	99%	Huidig
Rioolheffing:	50%	100%	Huidig
Leges omgevingsvergunning:	50%	49%	Huidig
Grafleges:	50%	53%	Huidig
2025	Overhead	KDH	Tariefontwikkeling
Afvalstoffenheffing:	60%	99%	3%
Rioolheffing:	60%	100%	4%
Leges omgevingsvergunning:	60%	48%	0%
Grafleges:	60%	65%	29%
2026	Overhead	KDH	Tariefontwikkeling
Afvalstoffenheffing:	70%	99%	3%
Rioolheffing:	70%	100%	4%
Leges omgevingsvergunning:	70%	60%	30%
Grafleges:	70%	75%	21%
2027	Overhead	KDH	Tariefontwikkeling
Afvalstoffenheffing:	80%	99%	3%
Rioolheffing:	80%	100%	4%
Leges omgevingsvergunning:	80%	80%	20%
Grafleges:	80%	80%	12%

Gesprekspunten:

- Geen wijziging in soort gebruikte belastingen. De (minimale) financiële voordelen wegen niet op tegen kosten uitvoering en/of maatschappelijk effect.
- Welk overheadpercentage (max. 80%) heeft de voorkeur? (overheadpercentage onder 80% betekent dat we vanuit algemene middelen betreffende niet-gedekte overheadkosten betalen)
- Welk streefpercentage voor de KDH is gewenst? (let op: KDH kleiner dan 100% betekent dat we vanuit algemene middelen bijleggen)
- Of is per saldo ontwikkeling tarief in vergelijking met benchmark 'richtinggevend'?